

Kolozsvári Katalin: Együttnevelés - A Kneipp módszer és a meseterápia gyakorlata a szülőkkel való együttműködésben

Bevezetés

A Szolnok Városi Óvodák Pedagógiai Programjában egyik alapvető működési alapelv az inkluzív szemlélet, a befogadás, amely a kölcsönös segítőkészség értékein és a másság felé természetes odafordulás értékein alapul. Ez az értékrend biztosítja a sikeres inklúzió alapvető feltételrendszerének működési eredményességét.

A tárgyi feltételek megléte mellett fontos, hogy a pedagógiai folyamatokban valamennyi résztvevő (óvodapedagógus, óvodapszichológus, gyógypedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka) speciális attitűddel rendelkezzen, amely a szociálisan érzékeny, empátikus, az eltéréseket elfogadó, a különbségeket kezelni tudó **attitűd**.

Az eredményes megvalósulás másik kulcseleme az **együttműködés**, amely több szinten valósulhat meg.

A szervezeti szintű együttműködés a horizontális tudásmegosztás keretén belül valósul meg, melyben a speciális tudástartalmak ötvözésével új lehetőségek, gyakorlatok alakulhatnak ki.

A családdal való együttműködés elengedhetetlen, hiszen a kisgyermekkor szocializáció elsődleges színtere a család. Az itt kialakult érzelmi kapcsolatok, a szülők által nyújtott minták és értékek, a szülők szociális kompetenciája közvetlenül hat a gyerek szociális fejlődésére. A gyermekekben kialakul, megerősödik a szociális kompetencia, melyek szintén az eredményes integráció egyik alapját képezik. A szociális kompetencia a szociális viselkedést szervező, a cél eléréséhez szükséges elemeket aktiváló, módosuló rendszer, amely szociális motívumokból és szociális képességekből épül fel. A családi és az óvodai nevelés hatásrendszerének együttes eredménye, hogy a gyermekek szociális kompetenciája folyamatosan gazdagodik, erősödik, kapcsolataikban, kommunikációjukban, közös tevékenységek során elfogadóbbak, együttműködőbbek lesznek.

Egy óvodai innováció és a meseterápia együttes alkalmazása a szülők integrációt segítő kompetenciájának erősítésében

Rövid elméleti bemutatás:

A Szolnok Városi Óvodák Kacsza Úti Tagintézményében 2018-ban kidolgozásra és bevezetésre került innováció keretében a Kneipp-módszer.

*„Mindazt, amire egészségünk megőrzéséhez szükségünk van,
azzal a természet bőségesen megajándékozott bennünket.“*

/Sebastian Kneipp/

Sebastian Kneipp (1821-1897), német pap tapasztalatai alapján kidolgozta egyedi, saját egészségmegőrző módszerét. Úgy gondolta, hogy az ember egészsége szorosan összefügg a természeti elemek használatával. Filozófiájának 5 alappillére van, melyek szervesen egymásra épülnek:

- phytoterápia „Ha valaki egy tucat gyógynövényt és azok hatását ismeri, végtelenül sok betegséget képes megelőzni.“ /Sebastian Kneipp/
- hydroterápia - váltott hőmérsékletű fürdő, borogatás, gőzfürdő, pakolás
- diétetika- kiegyensúlyozott, egészséges, rostokban és vitaminokban gazdag táplálkozás, megfelelő folyadékbevitel friss víz és gyógytea formájában
- mozgásterápia- rendszeres mozgás mellett a stressz levezetésére /pl.: úszás, torna, tánc, gyaloglás/
- testi- lelki egyensúly

A Kneipp módszer alap célkitűzéséhez szorosan kapcsolható a mese, mivel a mese a lelki egészség megteremtésének, megőrzésének az eszköze.

A mese az ősi tudás esszenciája, összetett hatásrendszerrel bír.

Kiemelt szerepet játszanak a lélektani funkciók:

- örömforrás – lélekfrissítés
- tudattalant nyitja meg
- szorongásoldás, félelemoldás
- tükörfunkció
- konfliktusokat és megoldásokat mutat
- ősi tapasztalatokat őriz és átad
- érzelmi korlátokat old
- felszabadít a régi mintákból
- kimozdít, erőt ad, irányt mutat

A „metamorphoses” alkotó-fejlesztő meseterápiás módszer kidolgozása Dr. Boldizsár Ildikó író, mesekutató, meseterapeuta nevéhez fűződik. A módszer lényege, hogy a mese a képzelet és a fantázia révén olyan belső erőket mozgósít, amely lehetőséget ad különböző élethelyzetek, életválságok megoldására. A mese külső rálátást ad kapcsolatainkra, lelki folyamatainkra. Viselkedés és gondolati mintákat, megküzdési, konfliktusmegoldási irányt, lehetőségeket mutat. Reményt ad az újbóli rend megteremtésére testi, lelki és spirituális szinten egyaránt. A módszer elnevezésében szereplő „alkotó-fejlesztő” jelző arra utal, hogy e belső (látszólag észrevétlen, spontán) átalakulás közben a történetek feldolgozását konstruktív, játékos keretek közé illesztett feladatok, vagy valamilyen képzőművészeti, alkotó tevékenység zárja.

II/2. Megvalósítás

A szülőkkel való együttműködést közös mesehallgatással indítottuk. Az volt a cél, hogy a szülők együtt éljék át gyermekükkel a mesékkal való találkozás élményét, olyan lelki megérintődésben legyen részük, amely erősíti az anya-gyermek kapcsolatot. Meghitt, nyugodt, biztonságos környezetben gyógyteázással zártuk a délutánt.

Az együttműködés egy alkotó-fejlesztő meseterápiás foglalkozás megtartásával folytatódott, amely az óvodai „Tűz” projekt egyik részeleme volt. A foglalkozáson csak a szülők vettek részt. A módszer a maga speciális szemléletével, módszertani eszközeivel biztonságos, strukturált keretet biztosít. Az elrabort dalocska című mesével foglalkoztunk,

amelynek középpontjában a család áll. A családi szerepek, feladatok, kapcsolatok, a család dinamikája, a szülők nevelési elvei, gyakorlata – mind- mind felbukkant a mesével való foglalkozás során. Gondolatokat, kérdéseket indított el, amit a saját családjukban megélt állapotokra, helyzetekre vonatkozóan fogalmaztak meg. A foglalkozás nem csak a család fontosságát erősítette, hanem azt is, hogy mennyire meghatározó a szülők lelki jóléte. A szülői szerep kihívásainak megfelelni nem mindig könnyű, szükségesek azok a megállók, ahol érzelmi feltöltődésre, vagy kizsárolásra, erőgyűjtésre van lehetőség. A meseterápiás foglalkozások jó lehetőséget biztosítanak erre, a Kneipp módszer adta lehetőségekkel együtt.

A család komplex hatásrendszere erősíti a gyermekük szociális kompetenciáját, ezáltal közvetett módon hatással van az óvodai integrációs folyamatokra, hiszen közös a cél: kiegyensúlyozott, boldog gyermek nevelése!



Forrás: Szolnok Városi Óvodák Pedagógiai Program

Boldizsár Ildikó: Meseterápia (Magvető Bp, 2010.)